

CB Collectiebeheer: beproefd registratieprogramma in een nieuw jasje

▲ Elk van de doosjes en buisjes met Conidae (kegelslakken) is geregistreerd in de database met een uniek collectienummer en daardoor makkelijk terug te vinden.
(Aad Hoogendoorn)

Frans Sliker [honorair conservator, Natuurhistorisch Museum Rotterdam; fjas@caiway.net]

Collectieregistratie heeft in de museumwereld altijd een uiterst belangrijke rol gespeeld. Weten wat je beheert, hoeveel, waar het vandaan komt en waar je het terug kunt vinden in de collectie is cruciaal voor de meeste museale activiteiten. Handgeschreven registers werden destijds opgevolgd door kaartenbakken met systeemkaarten en systeemkaarten uiteindelijk door ponskaarten. De ponskaart was een opslagmedium voor geautomatiseerde informatieverwerking in de vorm van een kartonnen kaart, waarbij de posities van ponsgaatjes de informatie representeerden. In het begin van de jaren negentig werd door de sectie Natuurhistorische Musea van de Nederlandse Museumvereniging de NHOK (Natuurhistorische Object Kaart) ontwikkeld. Allemaal nog erg primitief. De kaarten moesten eerst met de hand worden ingevuld en later voerde een conservator of collectiebeheerder de gegevens in. Het programma TINnhm dat werd gebruikt om deze gegevens te digitaliseren, is nooit een echt succesnummer geweest en het Natuurhistorisch Museum Rotterdam besloot rond 1998 om zelf een registratieprogramma te gaan ontwikkelen.

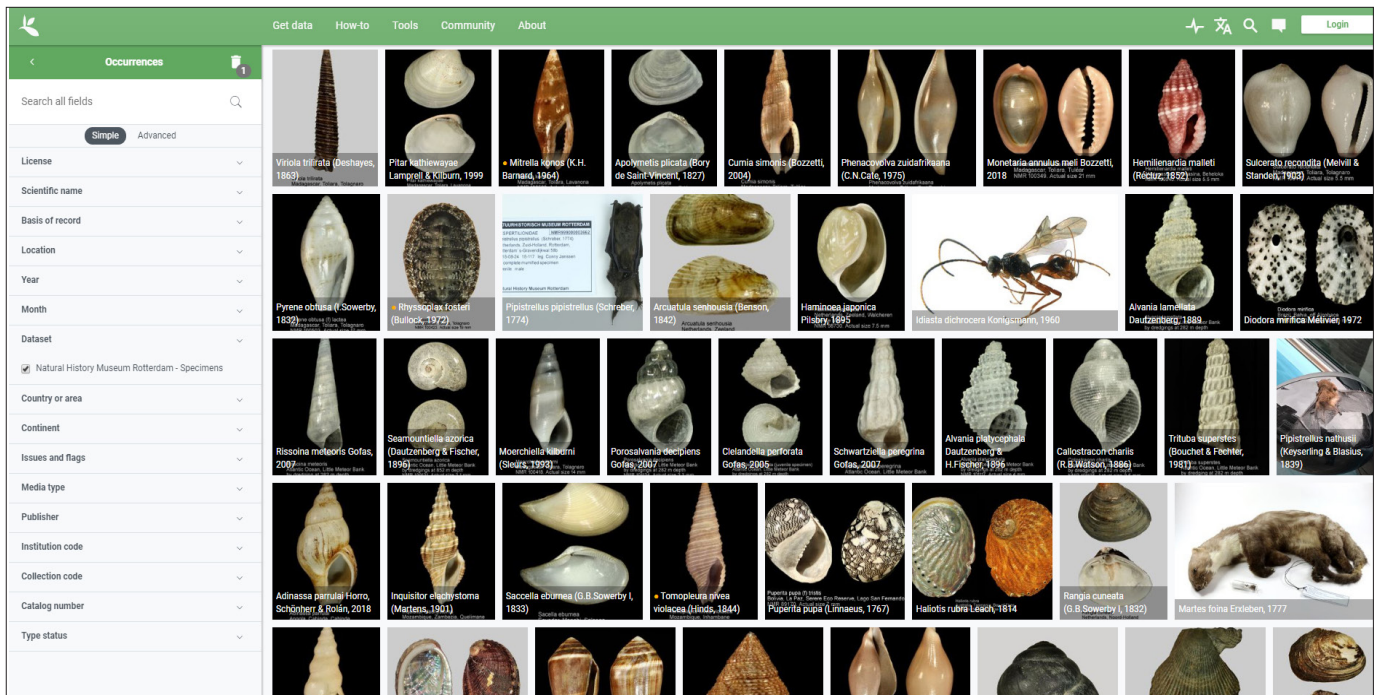
CB 1.0

In eerste instantie had ik, ten behoeve van de museumcollectie Crustacea, een programma ontwikkeld en hierin onze collectie krabben en kreeften ingevoerd. Het programma voldeed en enkele nieuwsgierig geworden collega's vroegen of het mogelijk zou zijn het programma aan te passen voor hun specifieke deelcollecties. Er moest een naam komen en ik besloot het simpel te houden: Collectiebeheer, afgekort CB. Korte tijd later zag de eerste versie, CB 1.0, het levenslicht (Sliker 2001). Er werd gekozen voor een relationele database met gescheiden subdatabases voor onder meer taxonomie en vindplaatsen: hierdoor wordt de data gestandaardiseerd ingevoerd, wat cruciaal is om de database efficiënt te kunnen doorzoeken. Er werden in totaal 12 verschillende databases ingericht. Eén specifiek voor ieder collectieonderdeel waaraan een collectiebeheerder zou kunnen gaan werken. In de praktijk kwam het er uiteindelijk op neer dat slechts een klein aantal collectiebeheerders daadwerkelijk aan de slag ging, dus werden enkele databases gecombineerd en werd het aantal teruggebracht naar zes. Een aantal kinderziekten werd verholpen en

verdere wensen met betrekking tot het printen van standaardlabels en genereren van overzichten werden doorgevoerd. Het programma was gegroeid naar versie 2.0 en werd gevuld met de collecties schietmotten (Sliker 2008), (fossiele) gewervelden, planten, en delen van de collecties overige mariene ongewervelden en spinnen (van der Es 2008), sluipwespen (Sliker 2009) en kevers (Sliker & van Vondel 2010).

Exporteren van data

Rond 2010 ontstond een samenwerking tussen mijn bedrijf Sliker Consultancy en NLBIF, de Nederlandse afdeling van GBIF (Global Biodiversity Information Facility). GBIF is een internationaal netwerk en een onderzoeksinfrastructuur gefinancierd door de regeringen van bijna honderd landen en is erop gericht om iedereen, waar dan ook, toegang te geven tot gegevens over alle soorten leven op aarde. GBIF heeft zich ten doel gesteld wereldwijd gegevens te verzamelen van objecten in natuurhistorische collecties en waarnemingen van levende organismen en is inmiddels uitgegroeid tot een databank van ruim anderhalf miljard

▲ Door de aangepaste wijze van exporteren vanuit CB 4.0 naar GBIF worden de collectiefoto's nu ook automatisch zichtbaar bij GBIF.

records. Die data moet ten behoeve van uniforme presentatie en goede doorzoekbaarheid natuurlijk wel door alle, momenteel 1624, deelnemende instituten op dezelfde manier worden aangeleverd: liefst Engelstalig en met gelijknamige variabelen. GBIF koos destijds voor een datastructuur die DarwinCore wordt genoemd. Velddefinities speelden daarin een belangrijke rol. Wanneer is iets een 'habitat' en wanneer een 'occurrence remark' of een 'event remark'? Hoe ga je om met datumnotaties, noteer je dieptes of hoogtes in meters, feet of fathoms, noteer je vindplaatscoördinaten als graden, minuten en seconden of als decimaalcoördinaten? In DarwinCore zijn hierover heldere afspraken gemaakt zodat dataleveranciers hun data gestandaardiseerd kunnen aanleveren.

NLBIF vroeg mij het bestaande programma CB 2.0 aan te passen en 'DarwinCore-proof' te maken. De ingevoerde data in CB 2.0 moest worden gematched met de DarwinCore definities voor meer dan honderd verschillende variabelen. Rond 2012 was het project afgerond en was CB 3.0 geboren. De velden in de database waren aangepast, maar het bleven nog steeds zes gescheiden werk databases, waarmee niettemin de digitale registratie van de collectie vleugels kreeg: de collecties bijen, wespen en mieren (Sliker & Vis 2012), vlinders (Vis & Sliker 2008, 2014, Sliker & Vis 2010) en schelpen werden ingevoerd (Sliker & Trausel 2017). Medio 2019, tijdens

een opschoningsronde van de data, realiseerde ik mij dat het werken met zes verschillende databases niet efficiënt was. Iedereen werkte stand-alone in 'de eigen database' op een lokale PC of laptop. Updates moesten handmatig

worden uitgevoerd op ons externe depot en databases moesten eerst worden gecombineerd voordat een export naar GBIF kon plaatsvinden. Wat als we nu eens al die databases terug zouden kunnen brengen naar één programma?

▲ Door het toevoegen van coördinaten en de standaardisatie naar DarwinCore kan de geografische herkomst van bijvoorbeeld onze Nederlandse hommels (genus *Bombus*) eenvoudig zichtbaar worden gemaakt via GBIF.

General/Info
Loans
Print labels
Print overviews
Export IPT

Cellana capensis (Gmelin, 1791)

Taxonomy
Verification and remarks
106746

Kingdom	Animalia	Family	NACELLIDAE	Phylum (NE)	Weekdieren
Phylum	Mollusca	Subfamily		Class (NE)	Bulkpotigen
Subphylum	Conchifera	Tribe		Order (NE)	
Class	Gastropoda	Genus	Cellana	Family (NE)	
Subclass	Patellogastropoda	Subgenus		Dutch name	
Order		Species	capensis	English name	
Suborder		Infrasp. taxon		French name	
Superfamily	Lottioidea	Infrasp. rank		German name	
Qual. spec.		Author & Year	(Gmelin, 1791)	Danish name	
Qual. genus				Spanish name	

Locality
Additional data coordinates and georeferences
Remarks
Locality image
70885

Continent	Africa	Waterbody		Minimum alt in M	
Country	South Africa			Maximum alt in M	
State/Province	Kwazulu-Natal	Original depth indication		Minimum depth in M	
Locality	Zululand, Mission Rocks	Original alt indication		Maximum depth in M	
		Original coordinates		Decimal latitude	-28.27
				Decimal longitude	32.48
				ISO 3166-2*	ZA-NL
				Country code	ZA
				Km square	
				RD Coordinates	

Complementary data
Basic data
Measurements
Identification remarks
Associated items
Multimedia

Collecting date	2000 - 11 - 25	Basis of record	PreservedSpecimen	Leg.	P.L. Cresswell	Habitat*	on ro
Date (non-ISO)		Disposition	in collection	Det.			
Acquisition date	2014 - 09 - 29	In exposition	☐ yes ☒ no	Don.	Mrs. M.A. Wotton	Cause of death	
Date removed		Storage	Z 02 - Recent	Prep.		Item/Object	shell
Date identification		Ex coll.	Mrs. M.A. Wotton	Sex		Sampling	
Preparation date		Rights holder	Natural History Museum Rotterdam	Lifestage		Preservation	prese
Other catalogue nrs.		Type	☐ yes ☒ no	Pelage/Plumage		Count	2
Acquisition number	14-067	Type status				Condition	☒ good
Collection code	NMR Collection	Additional notes					

CB 4.0
General/Info
Localities
Topography
Taxonomy
Higher taxa
Geochronology
References
List view
Count
GBIF
Find loans
Coordinates
Mapping
Copy

In webdatabase
Multimedia A pres
Multimedia B pres
Multimedia L pres
PDF present

▲ Het scherm General/Info van CB 4.0 bevat de meest relevante data van het collectierecord in één oogopslag. Achter de tabs bevindt zich extra informatie.

CB 4.0

In juni 2019 ben ik begonnen met het synchroniseren van de data in de zes bestaande datasets. Vindplaatsen en andere veldnotaties werden gelijkgetrokken, ruim 19.000 records werden van geografische coördinaten voorzien en tegelijkertijd heb ik zoveel mogelijk bias geprobeerd uit de data te filteren. De database met landen en provincies werd bijgewerkt naar de laatste ISO 3166-2 normering en alle Nederlandse vindplaatsen worden nu vooraf gegaan door de correcte (huidige) gemeentenaam. Ook werd

alle Nederlandstalige veldinformatie omgezet naar Engels. Dat was, bij meer dan 300.000 records, een behoorlijk tijdrovende klus. Uiteindelijk slaagde ik erin om eind 2019 alle gegevens onder te brengen in één centrale database. Een nieuwe optie daarbij is het koppelen van een object aan een publicatie met de opslag van de betreffende publicatie(s) als PDF in de database. De volgende stap was het plaatsen van de database op de museumserver. Iedereen in het bezit van de juiste wachtwoorden kan nu overal de database raadplegen of bewerken.

Al deze veranderingen werden gebundeld in de nieuwe versie van het programma: CB 4.0.

De data uit CB 4.0 worden periodiek naar GBIF gestuurd: momenteel zo'n 325.000 records met ieder 100 variabelen. Meer dan dertig miljoen cellen in een spreadsheet dus... Ook worden automatisch de links naar onze objectafbeeldingen gegenereerd en voor iedereen zichtbaar gemaakt in GBIF: ruim 18.000 foto's. Deze afbeeldingen zijn natuurlijk ook in onze eigen database zichtbaar, samen met een pin in een geïntegreerd scherm

0080963

✕
CLOSE ALL

Markers

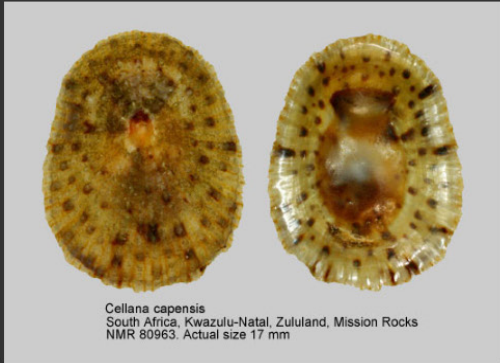
BL ☐

FS ☐

HE ☐

RA ☐

List ☐

Cellana capensis
South Africa, Kwazulu-Natal, Zululand, Mission Rocks
NMR 80963. Actual size 17 mm

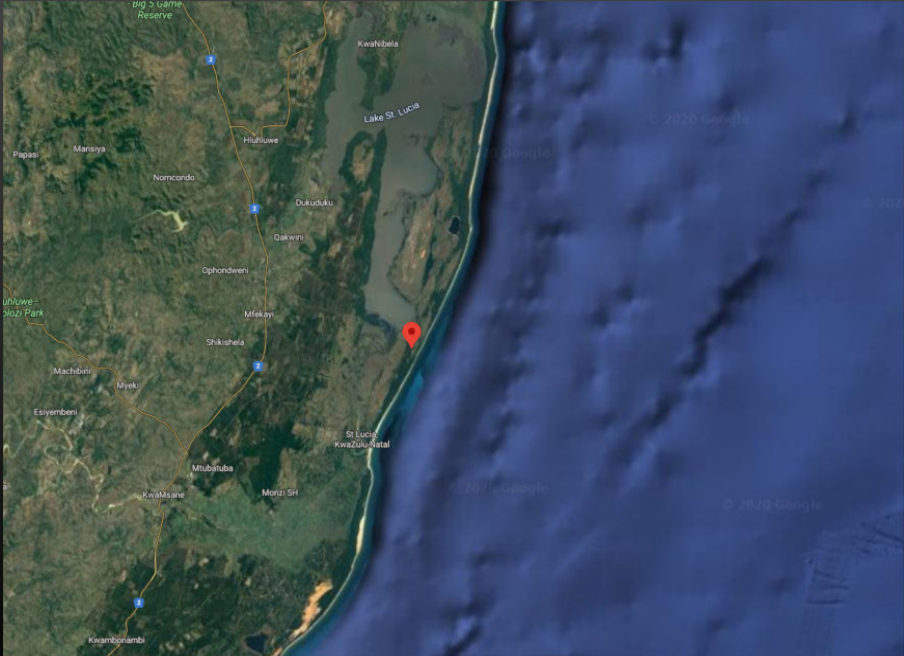
Cellana capensis
South Africa, Kwazulu-Natal, Zululand, Mission Rocks
NMR 80963. Actual size 17.5 mm

Open URL

Show image 1

Show image 2

Open URL

☐ yes ☐ no
☐ yes ☐ no
☐ yes ☐ no
☐ yes ☐ no
☐ yes ☐ no

!

image

van Google Maps indien de vindplaatscoördinaten bekend zijn. Van de ruim 325.000 objecten uit ons museum die zijn opgenomen in GBIF is 88% voorzien van decimaalcoördinaten zodat er via de kaartoptie een goed beeld kan worden verkregen van de vindplaatsen van het materiaal in onze collectie. De collectiedata en daarmee het museum worden via GBIF steeds vaker gevonden en gebruikt. Dit blijkt uit het aantal citaties dat de dataset in 2019 heeft opgedaan. Bij elke download van (een deel van) de NMR-data wordt er een koppeling

aangemaakt tussen de door de onderzoeker gedownloade dataset en de NMR-publiekpagina. Die datasetselectie kan bijvoorbeeld alle records van een soort zijn, of uit een bepaald gebied op aarde, onafhankelijk van de dataleverancier (de onderzoeker hoeft dus niet expliciet naar Natuurhistorisch Museum Rotterdam te zoeken). Wanneer de gedownloade data vervolgens in een wetenschappelijke publicatie of op een andere manier gebruikt worden, wordt dit automatisch opgepikt door GBIF en wordt de link naar de NMR-

publiekpagina vastgelegd. Op deze manier werden in 2019 de NMR-data 105 maal geciteerd (2015: 3 maal, 2016: 2, 2017: 17, 2018: 62). Op het moment van schrijven, juli 2020, staat het totaal aantal al op 256.

Precies ten tijde van het opduiken van het coronavirus in Nederland konden we met de nieuwe database op de server aan de slag. We kunnen nu thuis werken en daar op afstand materiaal registreren in de museumdatabase. Het gereedkomen van CB 4.0 had niet beter getimed kunnen zijn. ◀

De data uit CB 4.0 is online openbaar
toegankelijk via GBIF via [www.hetnatuurhistorisch.nl/onderzoek/
database](http://www.hetnatuurhistorisch.nl/onderzoek/database)

NATUURHISTORISCH MUSEUM ROTTERDAM

PHARIDAE

Ensis leei M. Huber, 2015

Netherlands, Zuid-Holland, Westland, Monster, beachmarker 110

ex coll. J.A.W. Lucas

1989-03-26 leg. J.A.W. Lucas

52.04, 4.17

1 ex.

NATUURHISTORISCH MUSEUM ROTTERDAM

ANATIDAE

NMR998900000687

Anas carolinensis Gmelin, 1789

1 ex. mount | no treatment

female adult

1930-09-19 leg. C. Eykman

Netherlands, Zuid-Holland, Rotterdam, Rozenburg, De Beer

ex coll. C. Eykman 791 ; 48 A 1

NATUURHISTORISCH MUSEUM ROTTERDAM

SCIURIDAE

14-099 NMR999000003310

Sciurus vulgaris (Linnaeus, 1758)

1 ex. mounted specimen | no treatment

1966-00-00 leg. Jolanda de Hart-de Kruijf

Netherlands, Zuid-Holland, Rotterdam, Kralingen, Kralingse Bos

▲ Ook het automatisch genereren van collectielabels is nog verder geoptimaliseerd in CB 4.0.

Literatuur

Slieker, F. 2008 - Collectie Nederlandse schietmotten ook gedigitaliseerd - Straatgras 20(3): 43-44

Slieker, F. & Vis, R. 2010 - Collectie Nederlandse microvlinders gedigitaliseerd - Straatgras 22(1): 10-11

Slieker, F. & Vis, R. 2012 - De collectie bijen, wespen en mieren is digitaal ontsloten - Straatgras 24(3): 61-62

Slieker, F.J.A. 2001 - CB 1.0

CollectieBeheer een nieuw registratie-programma voor natuurhistorische collecties - Straatgras 13(1): 10-13

Slieker, F.J.A. 2009 - Digitalisering gaat door: collectie Nederlandse sluipwespen in kaart gebracht - Straatgras 21(4): 65-67

Slieker, F.J.A. & Trausel, J. 2017 - De schelpencollectie van Het Natuurhistorisch volledig digitaal ontsloten - Straatgras 29(2): 42-45

Slieker, F.J.A. & van Vondel, B.L. 2010 - Collectie Europese kevers gedigitaliseerd - Straatgras 22(5): 96-97

van der Es, H. 2008 - Bekijk de NMR-collectie online - Straatgras 20(4): 56-58

Vis, R. & Slieker, F. 2008 - Collectie Nederlandse macrovlinders gedigitaliseerd - Straatgras 20(1): 3-4

Vis, R. & Slieker, F. 2014 - Digitalisering collectie Holarctische dagvlinders afgerond - Straatgras 26(3): 54-56

WORMS

World Register of Marine Species

Home

About

Literature

Log In

Quick search...

Taxa

Manual

Specimen

Editors

Statistics

Tools

Contribute

LifeWatch

Documents

Photogallery

Users

Subregistrars

Distribution

marine only

extant only

WoRMS taxon details

★ *Rissoa auriscalpium* (Linnaeus, 1758)

AphiaID 141348 (urn:lsid:marinespecies.org:taxname:141348)

Classification

Blota > Animalia (Kingdom)

Mollusca (Phylum) > Gastropoda (Class)

Caenogastropoda (Subclass)

Littorinimorpha (Order)

Rissooidea (Superfamily)

Rissoidae (Family) > *Rissoa* (Genus)

Rissoa auriscalpium (Species)

Status accepted

Rank Species

Parent *Rissoa* Desmarest, 1814

Orig. name *Turbo auriscalpium* Linnaeus, 1758

Eulima virescens Parnassian, 1970

Rissoa acicula Risso, 1826 (synonym)

Rissoa acuta Desmarest, 1814

Rissoa elegans Risso, 1826 (synonym)

Rissoa ouichella Risso, 1826 (synonym)

Synonymised names

Taxonomy

Catalogue of Life

Rissoa auriscalpium (Linnaeus, 1758)

Kingdom

Animalia

Phylum

Mollusca

Subphylum

Conchifera

Class

Gastropoda

Subclass

Caenogastropoda

Order

Littorinimorpha

Superfamily

Rissooidea

Family

Rissoidae

Subfamily

Genus

Species

Intraspecific rank

Author and Year

Taxonomic status

Common names

Vernacular names

Dutch name

English name

French name

German name

Spanish name

Danish name

Remarks and synonyms

Golden-capped risso

Golden-capped risso

Create or edit record

Edit subfamily

Edit Dutch genus name

Edit Dutch name

Edit subgenus

Edit English name

Edit French name

Edit German name

Edit Dutch name

Edit Spanish name

Edit taxon rank

New taxon by copying

New taxon by glossing different higher taxon

Assign

General info

Localities

Topography

Taxonomy

Higher taxa

List view

Print list

Label small

Label large

This taxon is related to collection 9930

Help (in Dutch)

▲ De subdatabase Taxonomy van CB 4.0 bevat gestandaardiseerde naamgeving van alle dier-, planten- en schimmegroepen in de database. De rechterzijde van het scherm laat de match met een externe website (WoRMS) zien, zodat direct zichtbaar is of de naamgeving nog juist of up to date is.